

De Zendingsrede: Mt 9, 36 — 10, 42

BIJEENKOMST 4

Begeleidersmap

Begeleidersfiche

Doelstellingen

- De deelnemers ontdekken wat Matteus bedoelt met 'de zending van de leerlingen'.
- De deelnemers kunnen verwoorden wat gezonden zijn voor hen betekent en hoe ze dit vormgeven in hun eigen leven.

Vorbereiding

De monitor/begeleider kan ervoor kiezen op het einde van bijeenkomst 3 het volgende huiswerk mee te geven aan de deelnemers:

Lees de tekst van Mt 9,35 – 11,1.

In de tekst onderscheiden we drie grote delen:

- Mt 9,35 – 10,5a
- Mt 10,5b – 23
- Mt 10,24 – 42

Hoe zou je deze delen verder structureren?

- *Wie is in de tekstpassage aan het woord, over wie spreekt de tekst, tot wie wordt er gesproken?*
- *Waar vinden we in de tekstpassage de woorden 'Ik verzeker jullie'?*
- *Welke thema's onderscheid je in de tekstpassage?*

Verloop en indeling

5 min	Welkom, situering en lied.
15 min	Lezing van de tekst met toelichting van de structuur van de tekst. <i>De begeleider verwijst hier even naar het huiswerk. Indien niet opgegeven kan zij/hij ook kort de deelnemers uitnodigen om stil te staan bij de structuur aan de hand van de vragen van het huiswerk.</i>
30 min	Detaillezing van twee tekstpassages
60 min	Keuze uit twee verwerkingsopdrachten. <i>De begeleider maakt vooraf zelf de keuze. Voor de tweede verwerkingsopdracht is het best een beamer en scherm te voorzien zodat de deelnemers het filmpje kunnen bekijken.</i> met tussenin
10 min	Pauze
15 min	Gebedsmoment

Welkom

Lied: ZJ 502 – Verkondig alle mensen

(t.: H. Jongerius / m.: Straatsburg 1545)

1. Ver - kon - dig al - le men - sen wat
2. Ver - kon - dig aan een - ie - der die
3. Ver - kon - dig aan de blin - den: een
4. Ver - kon - dig aan de ar - men: uw

1. Ik u zeg - gen zal:
2. hier ge - bo - ren wordt:
3. licht is op - ge - gaan,
4. droef - heid is voor - bij,

1. mijn woor - den bren - gen vreug - de en
2. wij zijn - niet lan - ger vreem - den maar
3. wij lo - pen niet ver - lo - ren, er
4. de zon - daar vindt ver - ge - ving, de

1. vre - de o - ver - al.
2. kin - de - ren van God.
3. is een weg te gaan.
4. lief - de maakt u vrij.

5. Ver - kon - dig aan wie zoe - ken: niet
6. Ver - kon - dig aan wie ster - ven: gij
7. Ver - kon - dig heel de aar - de en
8. Ver - kon - dig al - le men - sen wat

5. eeu - wig duurt uw nood;
6. kunt in vre - de gaan;
7. al wat a - dem heeft:
8. ik u heb ge - zegd:

5. Ik ben uw weg naar vre - de; ik
6. het wordt voor u ook pa - sen, ik
7. ge - luk - kig zal hij we - zen die
8. ge - rech - tig - heid en vre - de zijn

5. ben uw le - vens - brood.
6. ben u voor - ge - gaan.
7. in de lief - de leeft.
8. in uw hart ge - legd.

De tekst lezen

A. Situering

De zendingsrede is de tweede rede in het Mattheüsevangelie. De tekst situeert zich tussen enerzijds de Bergrede (Mt 5-6) en de genezingsverhalen (Mt 8-9) en anderzijds de hoofdstukken die verhalen over de toenemende weerstand van de joodse leiders tegen het optreden van Jezus (Mt 11-12).

De tekstpassage start met een samenvatting over Jezus' optreden en eindigt met de mededeling dat Jezus na de opdrachten aan de leerlingen verder trok om te prediken en te onderrichten. Deze twee verzen vormen een inclusie. De zendingsrede is via verschillende elementen te linken aan wat vooraf gaat: de weerloosheid (Mt 5, 38-42), de vervolging (Mt 5, 10-12), de armoede (6, 19-34), de voorzienigheid, het leven zonder zorgen (Mt 6, 25-34) vinden we terug in de Bergrede. En aan wat gaat komen in de volgende hoofdstukken: bijvoorbeeld "De Farizeeën gingen naar buiten en smeeden plannen om Hem uit de weg te ruimen." (Mt 12,14) is te koppelen aan de vervolging van de leerlingen.

B. De tekst: Mt 9, 31 – 10,5a

Mt 9, 31 -10, 5a

9, 35 Jezus trok alle steden en dorpen rond, terwijl Hij in hun synagogen onderricht gaf, de goede boodschap van het koninkrijk verkondigde, en elke ziekte en elke kwaal genas.

Beschrijving van de nood: 'als schapen zonder herder'

36 Bij het zien van de mensenmenigte werd Hij diep bewogen door hen, omdat ze geplaagd en gebroken waren als schapen zonder herder. 37 Toen zei Hij tegen zijn leerlingen: 'De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. 38 Vraag dus de eigenaar van de oogst om arbeiders in te zetten voor zijn oogst.'

Voorstelling van de leerlingen

10,1 Hij riep zijn twaalf leerlingen bij zich en gaf hun de macht om onreine geesten uit te drijven en elke ziekte en elke kwaal te genezen. 2 De namen van de twaalf apostelen zijn deze: allereerst Simon, die Petrus genoemd wordt, en dan Andreas, zijn broer, Jakobus van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer, 3 verder Filippus en Bartolomeüs, Tomas en de tollenaar Matteüs, Jakobus van Alfeüs en Taddeüs, 4 Simon Kananeüs en Judas Iskariot, die Hem overgeleverd heeft. 5 Deze twaalf zond Jezus uit met de opdracht:

Mt 10, 5b – 23

De opdracht

'Sla de weg naar de heidenen niet in, en ga een stad van de Samaritanen niet binnen. 6 Maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël. 7 Verkondig op je tocht: "Het koninkrijk der hemelen is ophanden!" 8 Genees zieken, wek doden op, maak melaatsen rein, drijf demonen uit. Voor niets hebben jullie gekregen, voor niets moet je geven. 9 Neem geen goud-, zilver- of kopergeld mee in je beurs, 10 neem geen reistas mee voor onderweg,

geen twee stel kleren, geen sandalen en geen stok. Want de arbeider is zijn levensonderhoud waard. 11 Als je een stad of dorp binnenkomt, onderzoek dan wie het waard is jullie daar te ontvangen. Blijf daar tot je verder reist. 12 Als je een huis binnengaat, wens het dan vrede. 13 Als het huis die waard is, moge jullie vrede dan daarop neerdalen, en als het die niet waard is, moge jullie vrede dan naar jullie terugkeren. 14 Als ze je niet ontvangen en niet luisteren naar je woorden, ga dan weg uit dat huis of die stad en stamp het stof van je voeten. 15 Ik verzeker jullie, voor het land van Sodom en Gomorra zal het draaglijker zijn op de dag van het oordeel dan voor die stad.

Vervolging van de leerlingen

16 Bedenk wel: Ik stuur jullie als schapen tussen de wolven. Wees dus slim als slangen en eenvoudig als duiven. 17 Pas op voor de mensen, want ze zullen je uitleveren aan rechtbanken, en in hun synagogen zullen ze je geselen. 18 Men zal jullie voor landvoogden en koningen brengen omwille van Mij, als een getuigenis voor hen en de heidenen. 19 Wanneer ze jullie uitleveren, maak je dan geen zorgen over hoe je zult spreken en wat je zult zeggen. Want op dat uur zal jullie ingegeven worden wat je moet zeggen. 20 Want jullie zijn het niet die spreken, maar het is de Geest van je Vader die in jullie spreekt. 21 De ene broer zal de andere aan de dood uitleveren, en een vader zijn kind, en kinderen zullen tegen hun ouders in verzet komen en hen ter dood brengen. 22 Jullie zullen door iedereen gehaat worden vanwege mijn naam. Wie volhardt tot het einde, die zal gered worden. 23 Wanneer ze jullie vervolgen in deze stad, vlucht dan naar de volgende. Want Ik verzeker je, jullie zullen de steden van Israël nog niet rond zijn voordat de Mensenzoon komt.

Mt 10, 24 – 42

Zo de Meester, zo de leerling

24 Een leerling staat niet boven zijn meester en een slaaf niet boven zijn heer. 25 Voor de leerling is het voldoende dat hij wordt als zijn meester, en voor de slaaf dat hij wordt als zijn heer. Als men de heer des huizes al Beëlzebul genoemd heeft, hoeveel te meer dan zijn huisgenoten.

Zonder vrees verkondigen

26 Word dus niet bang voor hen. Want niets is verhuuld dat niet onthuld zal worden, en niets is verborgen dat niet bekend zal worden. 27 Wat Ik jullie zeg in het donker, zeg dat in het licht. Wat jullie in het oor gefluisterd krijgen, verkondig dat vanaf de daken. 28 Wees niet bang voor hen die het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden. Wees eerder bang voor hem die en ziel en lichaam kan ombrengen in de hel. 29 Twee mussen kosten toch maar een stuiver? En daarvan zal er niet één op de grond vallen buiten jullie Vader om. 30 Bij jullie zijn zelfs alle haren op je hoofd geteld. 31 Wees dus niet bang. Jullie zijn meer waard dan een hele zwerm mussen. 32 Als iemand partij kiest voor Mij bij de mensen, zal ook Ik partij kiezen voor hem bij mijn Vader in de hemel. 33 Wie Mij verloochent tegenover de mensen, die zal Ik ook verloochenen tegenover mijn Vader in de hemel.

Verdeeldheid in families en het opnemen van zijn kruis

34 Denk niet dat Ik op aarde vrede ben komen brengen. Ik ben geen vrede komen brengen, maar een zwaard. 35 Want Ik ben gekomen om een wig te drijven tussen zoon en vader, tussen dochter en moeder, tussen schoondochter en schoonmoeder; 36 ja, huisgenoten

worden vijanden. 37 Wie meer houdt van zijn vader of moeder dan van Mij, is Mij niet waard. Wie meer houdt van zijn zoon of dochter dan van Mij, is Mij niet waard. 38 Wie zijn kruis niet opneemt en Mij niet volgt, is Mij niet waard. 39 Wie zijn leven vindt, zal het verliezen, en wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het vinden.

Gastvrijheid voor de leerlingen

40 Wie jullie ontvangt, ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem die Mij gezonden heeft. 41 Wie een profeet ontvangt omdat het een profeet is, krijgt het loon van een profeet, en wie een rechtvaardige opneemt omdat het een rechtvaardige is, krijgt het loon van een rechtvaardige. 42 Wie één van deze kleinen een beker koud water geeft omdat het een leerling is, Ik verzeker jullie, zijn loon zal hem niet ontgaan.'

11,1 Toen Jezus zijn opdrachten aan de twaalf leerlingen beëindigd had, ging Hij daar weg om in hun steden te onderrichten en te verkondigen.

C. Structuur van de tekst

Indien de begeleider het huiswerk heeft meegegeven kan zij/hij hier even verder op ingaan en de vragen bespreken.

Indien ervoor gekozen werd om geen huiswerk mee te geven kan de begeleider eventjes de tijd uittrekken om de deelnemers de structuur en de opbouw van de tekst te verkennen aan de hand van de vragen uit het huiswerk.

- *Wie is in de tekstpassage aan het woord, over wie spreekt de tekst, tot wie wordt er gesproken?*

In het eerste (Mt 9,35) en het laatste vers (Mt 11,1) is de verteller aan het woord. De tekst spreekt tweemaal over Jezus. In de passage Mt 9, 36 – 37a is nog steeds de verteller aan het woord. Deze tekst vormt de aanloop naar de redevoeering. In de volgende versgedeelten (v37b-38) is Jezus aan het woord. Hij spreekt tot zijn leerlingen.

In Mt 10, 1-5a: is de verteller aan het woord. Hij presenteert de leerlingen die in de volgende passage toegesproken gaan worden.

In Mt 10, 5b-40 is Jezus aan het woord. Uitgaande van v. 5a zijn de leerlingen diegenen die worden toegesproken.

- *Waar vinden we in de tekstpassage de woorden 'Ik verzeker jullie'?*

De woordengroep 'Ik verzeker jullie' treffen we driemaal aan in de tekst: vv. 15.23.42. Deze woorden sluiten een tekstpassage af. Na deze woorden begint er een tekst over een ander onderwerp (vervolgung; identiteit Meester-leerling; narratieve overgang)

- *Welke thema's onderscheid je in de tekstpassage?*

Mt 9, 36-38: een menigte als schapen zonder herder, er zijn arbeiders tekort

Mt 10, 1-5a: de opsomming van de 12 leerlingen

Mt 10, 5b-15: de opdracht tot verkondiging en genezing van de zieken

Mt 10, 16-23: de moeilijkheden die de leerlingen zullen ondervinden

Mt 10, 24-25: de leerling die wordt als zijn Meester

Mt 10, 26-33: zonder vrees verkondigen

Mt 10, 34-39: Jezus die geen vrede komt brengen maar een zwaard. Het opnemen van je kruis.

Mt 10, 40-42: de ontvangst van de leerlingen

De zendingsrede vormt een afgerond geheel: Mt 9,35 en Mt 11,1 leggen de focus op Jezus. De tussenliggende tekst richt de aandacht op de opdrachten van Jezus aan zijn leerlingen.

Het is niet eenvoudig deze tekst te structureren. Op het eerste gezicht lijken het allemaal losstaande stukjes. De tekst begint met een inleiding, die verder op te delen is in de volgende twee delen: de beschrijving van de nood (de menigte is als schapen zonder herder; er is een tekort aan arbeiders) en de beschrijving van de leerlingen.

De personages en de situatie worden voorgesteld.

In de redevoering zelf zijn aan de hand van de woorden 'Ik verzeker jullie' (v.15.23.42) drie delen te onderscheiden:

- (1) Het eerste deel (vv. 9, 36 – 10, 5a) beschrijft de opdracht aan de leerlingen.
- (2) Het tweede deel (vv. 10, 5b – 23) gaat over de vervolgingen die de leerlingen zullen ondervinden tijdens de uitvoering van hun opdracht.

De eerste twee delen zijn aan elkaar gelinkt door het woord Israël (v. 6.23).

- (3) In het derde deel (vv. 24 – 42) onderscheiden we thematisch drie delen:
 - a. een bemoedigend deel waar de leerlingen aangespoord worden niet bang te zijn
 - b. een deel over de tweedracht die Jezus is komen brengen
 - c. een deel over de gastvrije ontvangst van de leerlingen.

Vv. 24-25 staan centraal in de rede. Het gaat om de identiteit meester-leerling. Dit gegeven vinden we terug in v. 40.

De tekst verkennen

Vanwege de lengte van de zendingsrede bespreken we in deze bijeenkomst niet de volledige tekst. Omdat we in de verwerkingsopdracht verder ingaan op het gezonden zijn, beperken we ons bij de detaillezing tot de twee eerste delen van de zendingsrede.

We starten met de aangegeven tekstpassage in zijn geheel te lezen om vervolgens in te gaan op een aantal details van de tekst.

Als begeleider kan je telkens de deelnemers aan de slag laten gaan met volgende vragen om het gesprek wat richting te geven:

- *Welke woorden of begrippen vragen meer uitleg?*
- *Hoe kunnen we deze passage beter begrijpen?*
- *Wat betekent deze passage voor jou?*

D. Detaillezing Mt 9, 36- 10,5a

Beschrijving van de nood: 'als schapen zonder herder'

36 Bij het zien van de mensenmenigte werd Hij diep bewogen door hen, omdat ze geplaagd en gebroken waren als schapen zonder herder. 37 Toen zei Hij tegen zijn leerlingen: 'De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. 38 Vraag dus de eigenaar van de oogst om arbeiders in te zetten voor zijn oogst.'

Diep bewogen: De woorden 'diep bewogen' geeft aan dat voor Mattheüs zending te maken heeft met betrokkenheid op het volk.

Schapen zonder herder: De woorden 'schapen zonder herder' is een uitdrukking die we vaak tegenkomen in de boeken van het Oude Testament. Het drukt een situatie van nood uit, zonder verdere specificering. In het Oude Testament wordt de uitdrukking gebruikt om de situatie van Israël te beschrijven. De leerlingen zullen worden uitgezonden naar Israël, zoals we in Mt 10,6 zullen lezen. Het beeld van de herder brengt de barmhartigheid van God.

De eigenaar van de oogst/oogst: 'Oogst' en 'eigenaar van de oogst' heeft in de oudtestamentische en joodse traditie de connotatie van een oordeel. 'Vragen aan de eigenaar van de oogst' verwijst naar het bidden waar in de bergrede sprake van was. Met deze connotatie van oordeel komt ook de eindtijd in beeld.

Door het gebruik van de beelden van herder en oogst hangt in de tekst een dubbele sfeer: het barmhartige van de herder en het dreigende van het oordeel. Dit dubbele vinden we ook terug in de volgende verzen. Hoe we deze beide beelden met elkaar dienen te verbinden, is voor Mattheüs geen vraag. Hij laat ze in zijn evangelie naast elkaar staan zonder ze met elkaar te verbinden.

Voorstelling van de leerlingen

10,1 Hij riep zijn twaalf leerlingen bij zich en gaf hun de macht om onreine geesten uit te drijven en elke ziekte en elke kwaal te genezen. 2 De namen van de twaalf apostelen zijn deze: allereerst Simon, die Petrus genoemd wordt, en dan Andreas, zijn broer, Jakobus van Zebedeüs, en Johannes, zijn broer, 3 verder Filippus en Bartolomeüs, Tomas en de tollenaar Matteüs, Jakobus van Alfeüs en Taddeüs, 4 Simon Kananeüs en Judas Iskariot, die Hem overgeleverd heeft. 5 Deze twaalf zond Jezus uit met de opdracht:

Twaalf: het getal twaalf komt in deze verzen driemaal voor. Het verwijst naar de twaalf stammen van Israël.

Leerlingen/apostelen: in deze tekst gebruikt Mattheüs zowel het woord leerlingen als het woord apostelen. Apostelen zijn de twaalf die Jezus geroepen heeft. Ze worden met naam genoemd. Het woord leerlingen verwijst naar de bredere kring van mensen die Jezus volgen. De zendingsofdracht, die Jezus aan zijn apostelen geeft, is tevens een opdracht voor de leerlingen uit de tijd van Mattheüs, en voor alle tijden erna. De zending van de apostelen toen is het oerbeeld. De zendingsofdracht is een blijvende opdracht voor de Kerk, tot op vandaag.

Deze twaalf: Jezus zendt de twaalf uit: het gaat om een concrete opdracht, gesitueerd in de geschiedenis van Jezus met zijn twaalf apostelen. Hierdoor gaat de blijvende opdracht van de Kerk terug op een bepaald moment in de geschiedenis.

Jezus geeft de apostelen eerst de macht vooraleer Hij hen uitzendt.

E. Detaillezing Mt 10, 5b-23

De opdracht

‘Sla de weg naar de heidenen niet in, en ga een stad van de Samaritanen niet binnen. 6 Maar ga liever naar de verloren schapen van het huis van Israël. 7 Verkondig op je tocht: “Het koninkrijk der hemelen is ophanden!” 8 Genees zieken, wek doden op, maak melaatsen rein, drijf demonen uit. Voor niets hebben jullie gekregen, voor niets moet je geven. 9 Neem geen goud-, zilver- of kopergeld mee in je beurs, 10 neem geen reistas mee voor onderweg, geen twee stel kleren, geen sandalen en geen stok. Want de arbeider is zijn levensonderhoud waard. 11 Als je een stad of dorp binnenkomt, onderzoek dan wie het waard is jullie daar te ontvangen. Blijf daar tot je verder reist. 12 Als je een huis binnengaat, wens het dan vrede. 13 Als het huis die waard is, moge jullie vrede dan daarop neerdalen, en als het die niet waard is, moge jullie vrede dan naar jullie terugkeren. 14 Als ze je niet ontvangen en niet luisteren naar je woorden, ga dan weg uit dat huis of die stad en stamp het stof van je voeten. 15 Ik verzeker jullie, voor het land van Sodom en Gomorra zal het draaglijker zijn op de dag van het oordeel dan voor die stad.

In de tekst is sprake van rondtrekkende verkondigers zonder vaste verblijfplaats en inkomen. Hoe dienen we ons te verhouden tot deze tekst? In de tekst worden de apostelen alleen tot Israël gezonden. Zoals uit het boek Handelingen blijkt verkondigt de vroege kerk ook aan de heidenen.

Heidenen: Het verbod om naar de heidenen te gaan is in tegenspraak met wat we lezen op het einde van het evangelie van Mattheüs (Mt 28, 18-20). Daar worden de apostelen door Jezus gezonden naar alle volken. Dit probleem kan op twee manieren opgelost worden: ofwel breidt de groep tot wie de leerlingen worden gezonden uit, de Joden blijven tot de groep behoren ofwel worden de Joden vervangen door de andere volkeren. Beide opties zijn mogelijk. Wel is het duidelijk dat in deze tekstpassage de heidenen tegenover de Joden worden gesteld.

‘Het koninkrijk der hemelen’: de boodschap van de leerlingen is de boodschap van de aardse Jezus: het Rijk Gods is op handen.

Hoe dienen we de aanwijzingen van Jezus op te vatten? Voor Mattheüs is het duidelijk: leerling van Jezus zijn betekent leven in het voetspoor van Jezus. Voor onze tijd betekent dat enerzijds dat we als leerlingen geroepen zijn kleine en bewuste stappen te zetten in de

richting van de aangegeven aanwijzingen en anderzijds dat er in de kerk groepen en gemeenschappen zijn die deze vorm van geweldloze, arme en zonder vaste woonplaats rondtrekkend verkondiging handen en voeten geven.

Vervolging van de leerlingen

16 Bedenk wel: Ik stuur jullie als schapen tussen de wolven. Wees dus slim als slangen en eenvoudig als duiven. 17 Pas op voor de mensen, want ze zullen je uitleveren aan rechtbanken, en in hun synagogen zullen ze je geselen. 18 Men zal jullie voor landvoogden en koningen brengen omwille van Mij, als een getuigenis voor hen en de heidenen. 19 Wanneer ze jullie uitleveren, maak je dan geen zorgen over hoe je zult spreken en wat je zult zeggen. Want op dat uur zal jullie ingegeven worden wat je moet zeggen. 20 Want jullie zijn het niet die spreken, maar het is de Geest van je Vader die in jullie spreekt. 21 De ene broer zal de andere aan de dood uitleveren, en een vader zijn kind, en kinderen zullen tegen hun ouders in verzet komen en hen ter dood brengen. 22 Jullie zullen door iedereen gehaat worden vanwege mijn naam. Wie volhardt tot het einde, die zal gered worden. 23 Wanneer ze jullie vervolgen in deze stad, vlucht dan naar de volgende. Want Ik verzeker je, jullie zullen de steden van Israël nog niet rond zijn voordat de Mensenzoon komt.

Als schapen tussen wolven: de combinatie van schapen en wolven doet ons denken aan de verzen in het boek Jesaja (11,6; 65, 25) waar de schapen en wolven samen leven als beeld van de eindtijdelijke vrede. Hier roepen de woorden eerder een situatie van geweld op. De uitdrukking 'als schapen tussen de wolven' wordt in het Oude Testament en de joodse traditie gebruikt om de situatie van het joodse volk tussen de omringende volkeren te beschrijven. Deze woorden nu toepassen in een andere context zal de menigte voor toen als schokkend ervaren hebben. Deze woorden bereiden reeds voor op wat in vv.18 ev wordt vertelt. Het is duidelijk dat de verkondiging gepaard zal gaan met geweld.

Wees dus slim als slangen en eenvoudig als duiven: de combinatie van deze twee uitspraken roept de nodige vragen op. Duiven zijn in Griekenland en bij de Joden symbool voor reinheid, zuiverheid en weerloosheid. De slang wordt in het zondeverhaal (Gn 3,1) als listig voorgesteld. Hoe de slimheid van de slang in combinatie met de duif hier te begrijpen is, is niet meteen duidelijk.

Pas op voor mensen: Deze uitdrukking waarschuwt voor alle ongelovige mensen. Met deze woorden komt ook een andere tijd in beeld. Het gaat hier namelijk niet alleen meer om wat de apostelen zullen meemaken, maar ook over de verkondiging in de tijden erna.

Uitleveren aan rechtbanken, en in hun synagogen zullen ze je geselen: Deze woorden brengen het lijdensverhaal van Jezus zelf in beeld. Hierdoor krijgt deze tekstpassage een typologische duiding: wat in de verkondiging aan de Joden gebeurt, zal ook gebeuren bij de verkondiging aan de heidenen. De verkondigers delen het lot van Jezus wiens opdracht ze voortzetten. 'Geseling in de synagoge' is een straf voor zware overtredingen van de Wet.

De Geest van de Vader: De Geest als helper, zoals we dat ook lezen in het Johannesevangelie (15, 26). Mattheüs vermeldt de Geest in zijn evangelie meestal in combinatie met Jezus. Naast deze passage wordt de Geest ook toegezegd aan de leerlingen in de slotpassage van het Mattheüsevangelie (Mt 28, 18-20). Dit verwijst naar de aanwezigheid van Jezus bij zijn leerlingen, zoals we dat lezen in Mt 18,20; 28, 20). Het gaat om een ervaring van Gods bijstand in tijden van vervolging.

Deze tekst maakt duidelijk dat voor Mattheüs de verkondiging van het Rijk Gods gepaard gaat met vervolgingen en geweld.

De tekst ontvouwen

Als begeleider kies je één van de twee verwerkingsmogelijkheden om de tekst verder te ontvouwen.

F. Gezonden

In de zendingsrede geeft Jezus aan zijn leerlingen de opdracht de boodschap van het Rijk Gods te verkondigen. Deze opdracht is niet alleen bedoeld voor de twaalf apostelen. Leerling van Jezus zijn, betekent de zending van Jezus Christus in de wereld verderzetten.

Zending is een woord dat we in onze katholieke traditie niet zo gauw gebruiken. In de protestantse traditie spreken de gemeenten over het zendingswerk. Vaak gaan de zendelingen met hun gezin voor een aantal jaar naar het buitenland om daar de christelijke boodschap te brengen. Zendelingen in de protestantse kerken zijn te vergelijken met onze missionarissen. Zij doen hetzelfde werk. Missie associëren wij met werk in verre zonnige landen en collectes voor projecten rond onderwijs en zorg.

Eigenlijk zijn we allemaal missionarissen, gezonden om te getuigen van ons geloof, de laatste jaren werkt Missio eraan om ons daar bewust van te worden. In de aankondiging van Missiezondag 2021 verwoordde Missio het als volgt:

“Het is de ultieme dag om stil te staan bij onze gedeelde missionaire zending en onze verbondenheid binnen de wereldkerk. Missio roept ons dan ook op te getuigen van ons geloof. Ons geloof in een God van liefde en leven schenkt ons zoveel vreugde, dat we het niet voor onszelf mogen houden. Erover praten en bovenal het tonen zijn zo belangrijk voor mensen dichtbij en veraf. Gods liefde moet doorgegeven worden en dat kan enkel in onze woorden en daden.”

Gespreksvragen

- Wat is het ‘gezonden te worden’?
- Beleef ik mijn geloof als een zending?
- Voel ik mij tot iets bewogen of ‘heb’ ik gewoon het geloof?

In de apostolische exhortatie 'De vreugde van het evangelie' spoort Paus Franciscus de gelovigen aan om naar buiten te treden.

"24 De Kerk "die erop uitgaat" is de gemeenschap van missionaire leerlingen die initiatief nemen, die betrokken zijn, die begeleiden, die vrucht voortbrengen en feest vieren. "Primerear" - "het initiatief nemen": excuseert u mij voor dit neologisme. De evangeliserende gemeenschap ervaart dat de Heer het initiatief heeft genomen, haar in de liefde is voorafgegaan en daarom weet zij de eerste stap te zetten, weet zij zonder vrees het initiatief te nemen, tegemoet te gaan, hen die ver zijn, te zoeken en te komen naar de kruispunten van de wegen om degenen die worden uitgesloten, uit te nodigen. Zij bespeurt een onuitputtelijk verlangen barmhartigheid aan te bieden, de vrucht van de eigen ervaring met de oneindige barmhartigheid van de Vader en de draagwijdte ervan. Durven wij een beetje meer initiatief te nemen! Als gevolg weet de Kerk zich "te laten betrekken". Jezus heeft zijn leerlingen de voeten gewassen. De Heer laat zich betrekken en betreft de zijnen door te knielen voor de anderen om hen te wassen. Maar onmiddellijk erna zegt Hij tot zijn leerlingen: "Zalig gij, als gij ernaar handelt" (Joh. 13, 17) . De evangeliserende gemeenschap neemt door werken en gebaren een plaats in in het dagelijks leven van de anderen, verkort de afstanden, verlaagt zich, indien nodig, tot verootmoediging en aanvaardt het menselijk leven door het lijdend vlees van Christus in het volk aan te raken. Verkondigers van het Evangelie hebben zo "de geur van de schapen" en die luisteren naar hun stem. Derhalve stelt een evangeliserende gemeenschap zich beschikbaar om "te begeleiden". Zij begeleidt de mensheid in al haar processen, hoe moeilijk die ook mogen zijn en hoe lang die ook mogen duren. Zij kent het lange wachten en de apostolische verdraagzaamheid. Evangelisatie gebruikt veel geduld en vermijdt het geen rekening te houden met grenzen. Trouw aan de gave van de Heer, weet zij ook "vrucht te dragen". Een evangeliserende gemeenschap let altijd op de vruchten, omdat de Heer wil dat zij vruchtbaar is. Zij zorgt voor het graan en verliest haar gemoedsrust niet door het onkruid. Wanneer de zaaier het onkruid te midden van het graan ziet opkomen, reageert hij niet met geklaag of paniek. Hij vindt een wijze om ervoor te zorgen dat het Woord vlees wordt in een concrete situatie en vruchten geeft van nieuw leven, hoewel ze schijnbaar onvolkomen of onvolmaakt zijn. Een leerling weet zijn hele leven aan te bieden en het tot aan het martelaarschap toe op het spel te zetten als getuigenis van Jezus Christus, maar zijn droom is het niet overall vijanden te maken, maar veeleer dat het Woord wordt aangenomen en zijn bevrijdend en vernieuwende kracht openbaart. Tenslotte weet een blij evangeliserende gemeenschap altijd "feest te vieren". Zij prijst en viert iedere kleine overwinning, iedere stap voorwaarts in de evangelisatie. Een blij evangelisatie wordt schoonheid in de Eucharistie te midden van de dagelijkse verplichtingen het goede te bevorderen. De Kerk evangeliseert en evangeliseert zichzelf met de schoonheid van de liturgie, die ook viering is van de evangeliserende activiteit en bron van een hernieuwde impuls tot zelfgave." (Paus Franciscus, De vreugde van het Evangelie, nr. 24)

Gespreksvragen:

- De paus droomt van een Kerk die eropuit gaat. Wat is er volgens jou nodig om deze droom te realiseren?
- Waar zie jij deze missionaire Kerk al aan het werk?

G. 'Een stap uit onze comfortzone'

Naar aanleiding van de 100ste verjaardag van 'Maximum illud' stelde paus Franciscus in 2019 een bijzondere missiemaand in. Bij deze gelegenheid heeft www.katholiekederland.nl een aantal korte films opgenomen met getuigenissen over wat missie betekent.

Nelly en Henk Welling werden met hun gezin missionaris. Ze woonden en werkten twee jaar in de zorg in Suriname. Inmiddels zijn ze terug in Nederland.

We luisteren naar hun getuigenis op YouTube.

De film duurt 7.36 minuten en is te vinden op <https://www.katholiekleven.nl/videos/actuele-videos/missie-een-stap-uit-onze-comfortzone> of via YouTube.

Gespreksvraag

- Henk beschrijft in de film missie als 'een stap uit onze comfortzone'. Wat zou voor jou een stap uit jouw comfortzone zijn?

'Ranglijst Christenvervolging'

Elk jaar verschijnt er een rapport met een ranglijst van landen waar christenen worden vervolgd omwille van hun geloof. Lees onderstaand artikel, van Philippe Keulemans, verschenen op Kerknet op 13 januari 2021:

Ranglijst christenvervolging: Afrika is 'dodelijkste' continent

Volgens de 'Ranglijst van christenvervolging' van Open Doors is de vervolging van christenen in 2020 fors toegenomen, vooral in Afrika.

Open Doors heeft vandaag zijn jaarlijkse Wereldranglijst voor de vervolging van christenen voorgesteld. Die maakt duidelijk dat de intensiteit van de christenvervolging fors is toegenomen. Wereldwijd gaan 340 miljoen christenen gebukt onder vervolging. Tussen 1 oktober 2019 en 30 september 2020 zijn er 4.761 christenen vanwege hun geloof gedood. Christenen worden vandaag in 74 landen geconfronteerd met extreme, erg hoge of een hoge mate van vervolging.

Corona zorgt voor meer achterstelling en vervolging

Volgens Marjon Snel, woordvoerder van Open Doors, had de coronapandemie een nefaste invloed op de geloofsvervolging. In verschillende Afrikaanse en Aziatische landen werden christenen massaal achtergesteld bij het uitdelen van de voedselhulp in coronatijd. In India moesten wij het voorbije jaar voedselhulp aan minstens 100.000 christenen uitdelen. Van die groep getuigde 80 procent dat zij bij de voedselbedeling van de overheid werden overgeslagen. Sommigen hielden hun christelijke identiteit bewust geheim om te vermijden dat zij zouden uitgesloten worden bij de voedselverstrekking.

In sommige West-Afrikaanse landen grepen islamitische groepen de lockdown aan om met gerichte acties de druk op christenen op te voeren. De pandemie werd misbruikt om christenen verdacht te maken. Hun 'foute geloof' zou de oorzaak van de ziekte zijn. Ook deed het gerucht de ronde dat het virus verspreid zou zijn door het Westen. In landen zoals Sri Lanka gebruikt de politie de coronacrisis als excuus om huizen van christenen binnen te vallen en te onderzoeken welke activiteiten er plaatsvinden.

Top 10 van de vervolging van christenen © Open Doors

Verontrustende toename van antichristelijk geweld in Subsahara

In 2020 werden in Nigeria 3.530 christenen gedood. Nergens lag dat aantal hoger. Het merendeel werd vermoord tussen april en augustus 2020 toen het land vanwege corona van de buitenwereld was afgesloten. Sinds 2013 zijn er in Nigeria 18.430 christenen vanwege hun geloof vermoord. Meer dan 1.600 kerken werden aangevallen. Christenen, en vooral christelijke mannen, zijn een primair doelwit van Boko Haram en worden vaak op gruwelijke wijze vermoord. Dat zorgt ervoor dat er veel wezen en jonge weduwen met kleine kinderen achterblijven. Op verzoek van lokale kerken zijn wij gestart met de verstrekking van traumabegeleiding. Wij hebben ook een traumacentrum opgericht.

President Muhammadu Buhari is niet in staat gebleken om het buitensporige geweld van Boko Haram en fulaniherders tegen christenen te beteugelen.

Marjon Snel benadrukt dat negen van de tien (91 procent) christelijke slachtoffers in Subsahara Afrika werden vermoord. De sterke toename van de geloofsvervolging ten zuiden van de Sahara is erg verontrustend. Zo verwerven de DR Congo, Mozambique en de Comoreneilanden voor het eerst een plaats in de top-50 van de Ranglijst Christenvervolging. Volgens de VN werden in 2019 in DR Congo 1.000 burgers omgebracht door geweld van de islamitische rebellen groep ADF.

Turkije stijgt naar de 25ste plaats

Turkije steeg in 2020 van de 36ste naar de 25ste plaats. Daarmee is het een van de snelste stijgers. Marjon Snel: 'Wij merken dat de bewegingsvrijheid voor christenen in het land het voorbije jaar sterk is afgenomen. President Erdogan voert een sterk nationalistische koers, met islamitische waarden als uithangbord. Dat zorgt ervoor dat christenen almaar minder bewegingsvrijheid krijgen. Christelijke vluchtelingen worden het land uitgezet. Wij krijgen almaar vaker meldingen en getuigenissen over aanslagen op christenen en kerken. De Turkse overheid heeft verschillende christenen omwille van hun geloof gearresteerd.'

(verkregen van <https://www.kerknet.be/kerknet-redactie/nieuws/ranglijst-christenvervolging-afrika-dodelijkste-continent> op 8 april 2022)

Gespreksvraag

In de zendingsrede is er sprake van vervolging vanwege de verkondiging. Voor Mattheüs gaat het daarbij niet alleen om verkondiging met woorden maar ook met daden. In het artikel van Kerknet worden mensen vervolgd omdat ze christen zijn, los van verkondigende activiteit.

- Getuigen deze mensen van hun geloof? Zo ja, waaruit bestaat hun getuigenis? Zo nee, waarom is het geen getuigenis?

Bronnen

Paus Franciscus, De vreugde van het Evangelie, Licap, 2014

Ulrich Luz, Das Evangelium nach Matthäus, (EKK), Benzinger, 2002

www.katholiekleven.nl

[www.kerknet.be: https://www.kerknet.be/kerknet-redactie/nieuws/ranglijst-christenvervolging-afrika-dodelijkste-continent](https://www.kerknet.be/kerknet-redactie/nieuws/ranglijst-christenvervolging-afrika-dodelijkste-continent)

www.missio.be

Gebedsmoment

Openingsvers

God, kom mij te hulp.

Heer, haast u mij te helpen.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,

Zoals het was in het begin en nu en altijd

en in de eeuwen der eeuwen. Amen. Alleluia.

Lied – Het eerste woord zal vrede zijn – ZJ 705

Refrein

Het eer - ste woord zal vre - de zijn waar jij ook bin - nen -

gaat. Sja - loom voor jou, sja - loom voor mij:

maak van dit woord een daad!

1. Ver - tel aan wie maar ho - ren wil het
2. En als jouw groet geen goed ont - moet, je
3. Wan - neer je gaat in vre - des - naam op

1. Rijk van vre - de komt! Het is na - bij, zwijg
2. woord geen weer - klank vindt, schud dan het stof af
3. weg door stad en land, dan mag je blij zijn,

Refrein

1. niet meer stil, ba - zuin, ba - zuin het rond.
2. van je voet, 't ver - waait wel op de wind.
3. want jouw naam staat woor - de - lijk in Gods hand.

Psalm 113

Antifoon: Wie is als hij in hemel en op aarde?

- 1 Halleluja.
 Jullie, dienaren van de heer,
 prijs de naam van de heer.
- 2 Geprezen is de naam van de heer
 van nu tot in eeuwigheid,
- 3 vanaf het rijzen van de zon tot aan haar dalen
 moet de naam van de heer geprezen zijn.
- 4 De heer staat hoog boven alle volken
 zelfs boven de hemel staat zijn glorie.
- 5 Wie is als de Heer, onze God?
 Hij troont in de hemel daar boven,
- 6 Hij zorgt voor de aarde beneden.
 Wie is als Hij in hemel en op aarde?
- 7 Hij tilt de arme uit het stof,
 Hij trekt hem omhoog uit het vuil
- 8 en geeft hem een troon bij mensen van aanzien,
 mensen van aanzien uit zijn volk.
- 9 Zelfs wie gehuwd en onvruchtbaar is
 zet Hij hoog op een troon
 als een gelukkige moeder van kinderen.
 Halleluja.

Schriftlezing

Mt 28, 16-20

16 De elf leerlingen trokken naar Galilea, naar de berg die Jezus hun had aangewezen. 17 Toen ze Hem zagen, vielen ze op de knieën, sommigen twijfelden. 18 Jezus kwam op hen toe en zei: 'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. 19 Ga, en maak alle volkeren tot leerling; doop hen in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest, 20 en leer hun alles onderhouden wat Ik jullie geboden heb. Weet wel, Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voleinding van de wereld.'

Stilte

Gebed

God,
Gij hebt uw Zoon naar ons gezonden opdat al wie in Hem gelooft leven zou hebben.
Als zijn leerlingen willen we leven naar zijn voorbeeld.
Wij bidden u: geef ons kracht om te getuigen van zijn boodschap daar waar wij wonen,
werken en leven. Dit vragen wij U vandaag en alle dagen van ons leven.
Amen.